

leschanos bij diwreis jaatkahro. Tab kahpa katedri pali haga mahzitajs Tielemaka fungus un garakā rund zilbinaja Behrsmuischneku žensibu un teizamās **„ahfahf“** ubinadams ari jaunajā namā koft un fargat weenprahibū **„nohledams“** „Druwai“ bagatu Deewa svehtibu. Schim laimes wehlejumam issazija sawu peebeedrofchanos H. Allunana fungus, Selgasas Latweeshu Beedribas wahrdā. Dr. Valosha fungus zilbinaja laukhaimneežibu sā wifas lablahjibas un attihstibas pamatu. Sau ū pa fungus ihfōs kodoligōs wahrdōs apfweiznaja „Druwu“ no kaiminu Dschuhlsies-Beenawas Laukhaimneezibas beedribas pusēs, issazidams wehleschanos, kaut „Druwa“ išaudsinatu bausēs kreetnu semkopju, jo schinis laikōs ari semkopis nefurp netiks uš preefshu, ja wiash nebuhls labi sagatazwoees sawā arodā.

(Turmal beigumß.)

Semkopiba un saimneeziba.

Melaimess gadijumu nowehrfchana darbā ar maschinām.

Jautajumā par nelaimes gadijumu no wehrfchanu darbā ar maščinām ilgafu laiku truhſa taisnu ſtaiflu un peenahžigu no- wehrojumu. Tīkai paſchā pehdejā laikā, kad daſchas Eiropas walſtis iuta wojadſibu nolahrtot ſatifsni ſtarp ſtrahdneeleem un darba dewejeem, ſchis jautajums tīka daudzpuſīgi pahrunats. Wahžija bij weena no pirmajām walſtim, kura fahla eewest dſihwē daſchus pahelabojumus ſtrahdneeleem par labu. 6. ju- lija 1884. gada Wahžija, kā ſinams, tīka iſdots ſitums par pеeſpeſti (obligatorisku) ſtrahdneefu apdroſchinanſchanu pret ne- laimes gadijumeem no fabrikantu puſes. Schini ſituma atrā- das ari noteiſumi par pastahwigām apdroſchinanſchanas eestah- dem uſ ſawſtarpigeeem pamateem ſtarp atfeiwiſchleem ruhpneezi- bas uſnehmumeem. Mehs aiseetu par taifku, ja apſtatitu pee- minetā ſituma labumus un faunumus, jo wairak tamdeht, ta ſawā laikā tīka iſſazitas domas gan par, gan pret ſcho ſitumu. Apſtatīšim tīkai daſchus ſchi ſituma panahlumus, kureem ari preeſch mums ir leela nosihme.

Lībīs pēhdejam laikam mums trūkla tizamu statistisku sīku par nelaimes gadījumu daudzumu dašchadōs ruhpneezibas uſ- nehmumādū un zitōs darba ūrādōs, kuri dā strahdā ar maschinām. Līkai jaunā Wahzijas valstis apdrošinātānas pahrivaldes iſ- laistajiem gada pahrīkateem par nelaimes gadījumiem darbā ar maschinām par deesgan ilgu laikmetu šīs jautajums tika wai- rak apgaismots.

No scheem pahrtstateem redsamē, ta 1896, gadā ruhpnežības un buhwes uſnehmumēs bija 233,319 ſmagaku un weegſakū nelaimes gadijumu pēc 5,734,680 strahdneekeem, pēc tam gruhtu un nahwes gadijumu bij 38,538. Semkopiba ar 11,189,071 laukstrahdneku dewa 1896, gadā 91,099 weeglaſus un gruhtakus nelaimes gadijumus, ar 42,934 nahwes un ſimageem nelaimes gadijumeem. Tā tad uſ wiſeem Wahju strahdneekeem 1896, gadā iſnahža 324,418 nelaimes gadijumi un no wineem 81,472 heidſās ar nahwi un ſimageem ſakroplojumeem (6403 nahwes, 1218 pilniga nespēhība, 42,473 ar puslihds ſabojatu weſelibu un 31,378 gadijumi, tad uſ laifu pahrtautka darba ſpehja par wairak nelā 13 nedelām). Zaur pahrlabotu ahtristrejoſču maſčinu eeweschanu fabrilās un ſihkā ūhpnežībā ſhee ūtaisi latru gadu paleelindās.

Tahdā siā Wahžu ruhpnežiba un semkopiba katu gađu nonahwē un eewaino wairak zilweku, nelā ašinainakās faujās ir tritufcho skaitis.

Zītās valstis nowehrota tāhda pat parahbiba un profesors Seisjons, kas pamatigi šo jautajumu pehtījīs Francijā un zītās Valas-Eiropas semēs, naht pēc spreduma, ka školaiku ruhprincipa ir lara-lauks, kuresā latru gabu pagēhr milsgus upurus.

Kreewijā, samehērā ar zitām valstīm, nelaimes gadījumu fabrikās, kalnraktuwēs un zitōs ruhpreezibas užņehumūmās nebuhs mosaķ nefā Wahzijā. Bet galvenais panahkums Wahzijā pēc spēstai (obligatoriskai) strahdneku apdrošināšanai pret nelaimes gadījumeem ir tas, ka šī apdrošināšana pamudinoja fabrikantus ūzāvēt pāsāju labā eeriķot fabrikās peenahzīgus aissardības līhdsellus pēc mašchinām. Wehl wairak tas notisa tamdeķl, ka matšajā apdrošināšanas nauda stāhvēja ūzāvēt ar to, ka fabrika eeriķota aissardības finālā. Statistisee skaitli, kuri cewahlti Kreewijā par nelaimes gadījumu nowehrēšanu darbā ar mašchinām Vladimiras gubernā, Wiļas apgabala, Īodesas pilsehtas rajonā, kalnraktuwēs un zitōs ruhpreezibas apgabalošā, nespēlna ūzīšķītu eewehribu jau tamdeķl ween, ka peemineto skaitlu krahjeji negalwo par wiķu pilnību un nesin, waj winecem bijuše iisdewiba pēsfihmet wiķus nelaimes gadījumus, kas notikuši darbā ar mašchinām. Bet ir tad redsam, ka ūchee skaitli maiatīšķīrās no teem, kuri ustrahda nelaimes gadījumus tāhdōs paščōs ruhpreezibas ūzāvēt Wahzijā.

Peterburgā weenā maschinu fabrika ar 2200 strahbneleem 1899. gadā dabuja dažādus eewainojumus 1539 zilieli, kas istaīša weselus 70% no wīsa strahbneku skaita. Ja salihdsnam šhos skaitlus ar Wahju, tad iſrahādās, ka augsfā peeminetōs ruhpnezzibas usnēhmumōs nelaimes gadijumu 5—6 reizes wairak, nesā tur tāhdōs paſchōs usnēhmumōs.

Deesgan nelaimes un nahwes gadijumu veedsihwoti ari semkopibā, sevīshki leelakās muisjhās, tur pehdejā laikā eewesta wairak maſhjinu leetoschana. „Zekaterinoslawas Gubernas Awiſes” nodrukats weetejās semstes ahvsta rafsts, kura uſſihmeti wina 14 gadus ilgee puhliku panahkumi. „Ar satru gabu,” — wiſch rafsts, „nelaimes gadijumu ūlsts milſigi wairojās un semstes ūlimnizu plaujas laikā, warbuht, war ūlalihdinat tikai ar ūlimneelu veeanemchanas iſtabu kara laikā: ſche guk uſ gultas ūlimneets ar atrautu rofu, tur — bes kahjas, zitur — ūlimneels ar brefsmigām bružēm un t. t.” Tamlihdīgas ūnas naht ari no zitām gubernām.

Peerestee itaitli un falti sihniejas tilai uš ta ſauzameem nelaimes gadijumeem, t. i. uš tahdeem gadijumeem muhſu

ruhpneeziħā, kas peepesħi pahtrauz fabrikas strahdneekla bixxwi un weseliku.

Ruhpnecziba dñihwei atdod atpakat dauds kropki, kuri sawu wezelibū saudejuschi ilgalā darbā fabrikās. Wini valituschi kropki un newefeli tilai tamdehl, ka atradās par dauds ilgi vahral fmagā darbā un sliktā, newefeliga gaisā. Schahdā zelā panikfuschos mehs greuktak dabunam finat, nekā veepeschōs neaimes gabijumōs fabojatos strahdneelus, tapehz ka par scheem strahdneeleem beesshi nekahdi faraksti neteek westi un gruhti ar daschreis nahkas atschķirt fabrikas launo eespaidu no zitas slimibas, kas warbuht patstahwigi raduſees. Tomehr nessatoſees uſ to, daschi veedſihwojumi mums war dot fajehgu par to, tāhdu eespaidu atstahj uſ fabrilas strahdneeka dñihwi un wese libū daschada fabtilu darba slimibas.

Muhu fabriku inspektori un eewe hõjami kreewu ruhpeezibas pehititaji sihmē fabrikas strahneela dsihvi lõti tumihhäärahfsas, it fewi shki laulu hedsinatawās, lühmu wahritawās, rahfotawās, tabakas, zementas un bauds zitās fabrikās.

Lihds pag. gabusimtena septiudeimitajeem gadeem deesgan veenaldsfigi skatijas us postu, kahdu dara fabrikas, un domaja, a finams daudsums nahwes un nelaimes gabijumu ir nepeeschams meissis, kureu fabeedsiba ir pеespeesta nomafsat rulhpreezibai. Pehtijumi un nowehrojumi peerahdijo, zif nepareisi iuuschi schahdi usskati. Pehtidej laikd peerahdits, ka ne faunais

... jaahdi ištati. Pehdeja latu peetaholis, tu ne laudais iltenis, ne strahneelu nolaidiha un ar ne kaut kahdas fewischkas abas parahdibas, ko siniba it lä wehl nebuhtu lihds schim varejusi ispehit, ir bijuschos daschadu nelaimes gabijumu un slimibu zehloni, bet gan galwenä waina, sa netika fabrikas jaahdati peenahzigi aissardsibas lihdselli pee maschinam. Tech-niki arweenu greesušchi domas us tam, lai atschketinatu paschus euhtakos techniskos jautajumus. Pehdeja laikä ari tiluschi is-quadroti apbrihnojam i aparati un maschinäs. Bet nessatotees si wiſu to, jautajums par strahneela weselibas un dſihwibas aissardsibu fabrikas un wiſos ruhpneezibas usnehmumos palikas hñä. Pateesibu faktot, ar winu loti mas nodarbojäs. Pee aunu maschinu buhwem wiſwairak greesa wehribu us winu veenkahrshibu, lehtumu, us tam, zil winas dauds war strahdat, us winu leelumu, fmoqumu, trahschnumu un pehdig iilai, lä ar tam strahneeli warēs rihkotees. Tä ari isslaidrojäs, a ſcho laiku maschinäs pateescham apbrihnojamas ar ſawu oeeglumu un pareiso darbu. Strahbajot ar milſigu ſpehlu un ſchiglumu, winas vadara daschdaschadalos darbus un iſdara viſiſhkalas kustieschanas. Bet strahneeleem breehmas no ſchim ahrlabotäm maschinam ne tilai yamasinäs, bet gan paleelindas. Schee ripojoschhee, trahschnee ratini un ritenischhi, rinkodami ne-eti lihds trihs un waialk werkes weenä minute, dauds breehmis-aki un braudoschati, nefä agrakee fimagee un neweiklee rati, un tamdehł ari pagehr fewischkus aissardsibas lihdsellus, ahdhu agrafäm maschinam nebij nemas wajabsigs.

(Tutymat begins.)

Sinas.

No Meschotnes. Weetjeais dsiuntungs, knass Lievens, kuresch jau pasihstams kā nenogurstošs apfahrtnes labllahjibas veizinatajs, sarihkaja schowasar Meschotne kumelu isskahdi, usuru bija ceradusches ne masums isskahditaju un skatitaju. Ūejea bija wiseem brihwa. Pirmā godalga, 30. rbl., tika peeschirkta Bornsmindes Jaunās muischas arendatoram Sander-ona īgām par labi loptu triju gadu wezja kumelu. Pahrejās īivas godalgas, 15 un 5 rbl., tika peeschirkta par gada we-eeem kumeleem. Bes tam wehl diweem no isskahditajeem peeschikhra pa 5 rbl. satram, par teizameem nepilna gada kume-eeem. Bit leela nosīshme schahddam isskahdēm, domaju, buhtu eeki wehl aprahdit. Leelais daudsums isskahdito kumelu nodewa o teizamu leezību par masgrunteku, sīrgu aubšīnāshanas stah-volli schejeenes apwidū. Atleek tilai wehl issazit pateizību is-kahdes sarihkotajam, kuresch, preezadamees par tās leelajeem pa-ahklumeem, soljees ari nahkotne tāhbas sarihkot. Schogad godalgas gan tika peeschirkta tilai par sahdas eewehrojamās iugas ehrselā pehznahejeem, kuresch ir knasa peerderums, bet nah-otne tās peeschirkshot ari par ziteem. Daschi no kumeleem ika ari nofotografeti.

porta tagad daschadām Wahzu awisēm peenahkūtīchas privatsmas. Tā no Durbanas 18. septembrī (vežā kalendara) sino: Generalis Bota isbarija nule fēlmigu usbrukumu Anglu generala Hamiltona pulkam us deenvidus-ausīrumēem no Mel-motas Sulu semē. Angli saudejā 150 kritisches, eewainotus un saguhstītus, 40 wahgus provijanta un leelaku lopu pulku. Buhri aplentušči Umlato upi. Bota eet ar ūaneem pul-keem us Natalu par Greitonu. Tā tad Buhri naw tahlu wairs no juhrmalas dselzela lihnijs gala punkta, par to Angli, pa ūawam paradumam, gluski zetutušči kluſu. Par tādu nule notikuschi Buhru u ūwahru no Pretorijas sino 2. oktobri (19. septembrī): „Delarejs usbruka ar 1500 wihireem ūkelewiſchā brigadi pēe Nagates Rustenburgas eezirkni. Angli tika pilnigi fakauti. Ūkelewiſcham wajobseja atkahptees at-pakal us Rustenburgu. Anglu pušē krita 5 ofizeeri un 47 sal-dati; brigades wadonis, 15 ofizeeri un 146 saldati tika eewai-noti, 4 ofizeeri un 57 wihi saguhstīti, bes tam Buhri atnehma Angleem 2 leelgalus un wairak provijanta wesumus. Ari Buhreem bij ūeli ūadejumi: kopā ar kritisches, eewai-noteem un saguhstīteem — ap 200 wihi.” — Brīfes Trans-walas ūhtneeziba atsaug Anglu ūku par nepateefu, itin ūā presidenta weetas iſpilditajs Schalks Burgers buhtu Ritsche-neram veedahwajis meeru. — No Pretorijas sino: Agrafais Transwalas generalprokurators Breſmans apzeetinats. Winu apsuhds par nodeweju.

No Hollandes. No Haga sîro, ta presidents Krügers neefot ne domajis us tam, pee presidenta Roswelta suhlit kahdu deputaziju un luhgt pehz sameerinaschanas. — Bet presidentam Rosweltam gan pefsuhltis ofizials protests pret sirgu un muhku isweschanu us Deenwidus-Afriku.

No Deenwidus Amerikas. Sina par Venezuele eschi
fakaufschau apstiprinäs. Zihna notifike 14. (1.) septembrä.
Venezuele eschi atkahpäs no Lahatschas. Kolumbeeschi usbrukschi
Venezuele escheem no wiſäm vusäm, un fäs no teem mehgina-
juschti glahbtees zaur behäfchanu, tee kritischi Indianu nagöss.

No Turzijas. No Turzijas peenahk atkal ustrauzofhas finas: 1) par Frantschu-Turku strihda paasinafchanos, 2) par breenmigu Armenu kaufchamu, tapat kā 1894.—1896. gadā un 3) par eelschejeem nemeereem. Kā finams, Turku sultans dewa Franzuscheem apfolijunu, ka ispildis wiau prashjumus. Bet, kā jau tas beesshi gadās ar Turzijas apfolijumeem, tagad sultans neween leedsās tos ispildit, bet pat sawahžis ap 30,000 leelu kara-spēku, lai wajadsibas gadījumi waretu stahtees pret Franzuscheem. Waj Franzija jau tik labprāht gribēs faru ussahlt, tas nu gan naw sagaidams, bet, reisi strihdus eesfakts, Turzijas waldbiba newar atlahtees no saweem prashjumeem, lai sawu zeenibu nepasaudetu zitu leelwalstju un Franzuschn tautas aizs. — Armenti leeta stahw wehl behdigaki. Atkal apkauti

ihlstoſcheem zilweku, ſpihdsinati un moziri behrni un feewas, bedſinatas mahjas, laupits ihpaſchums — un kamdehl? Weenigi tamdehl, ta Armeni nepeeder pee Turlu tizibas. Wiſus fuhtmu ſinojumus par Turlu fwehru barbeem Armenijā — Turzija ap-liklajusi! Seme pilna nemeeru un ruhgſchanas. Pee sultana galma kahjo liſchkeſchanas un apmelofſchanas, katu deenu teel ſintam personas apzeclinatas, gan eemestas Boporus kanali par pateefu, gan par eedomatu faſwehreſchanos us sultana bſihwibu. Gerichbneem algas neteek kahrtig iſmakkatas, tee pahrieet no kulu lu nemſchanas, lauſhu plehſchanas un walſtſtaſes apſagſchanas. Zilweki, kuri gribetu nabaga ſemei palihdſet, west pee deenas gaſimbas blehbibas un neleetibas, teel ſpihdsinati un meſti zeetumā. Pa leelakai da-ka teem jaglahbjas ahrſemēs — ſewiſchli Schweize un Parise. Zil Turlu waldbai neſkaidra ſirdsapſina un ar kahdeem lih-dſelleem ta apkaro tos, ſuei ſemi grib no poſta glahbt, redſams ari no kahdas neſen iſlaikas sultana pauehles. Proti, pehz ſchis pauehles aileegts Turlu pawalſtneeleem un eerehdneem iſrunat un pat mutē nemt wahrdū „jaunturks“, ta ſauz Turku waldbai naidigas partijas peefritejus. Pahrkahyeji teel ſoditi ar prahwu naudas ſobu un zeetumu. Apbrihnojami ihſs prah-tinſh te Turlu waldbai. Wina domā, ta aileegdama bubuli pee wahrdā ſault, buhs to jau projam aifdjuſi. Weltas aeribas. Turaikas nevaneſamee ſodſihames apſtablikli ildeenas

jetas. Lietujas nepanejamee jaunijos apstākļi ildeenas rada no jauna wairak jaunturku, nekā Turku waldbiba ar ūsu legionu ūchanbarmu spējī tos noslāltet. „Rīskstījus Besiniks” nodrūķa jaunturku mādomi printišķu Sabachs-Eddina un Lutfullas-Ēssendi wehstuli Franzijas republikas presidentam. Schirāksturigā wehstule ūsan tā: „Lukt jau tſchetrus gadu ūntenus atpakaļ, no muhsu diſčā vreleſchtetscha Solimana laileem, nobīnajusēes draudsigā ūtikme starp Franziju un Turiju pirmoreis optumšojaſas pee tagabejā sultana Abdula-Hamida waldischanas. Ōshmanu waldischanas nama

Tirque finas.

Rīga, 22. septembrī. Babības tirgū pilnīgs slusums. asa rūdī, kreivu, 120 māhrz. smagi, 74—75 sap. pudā, Rūn schahweti 72—73 sap. pudā, tweeschi, Kursemes, pehz 14—94 sap. pudā, meeschi, kreivu, 100 māhrz. smagi, 74 sap. Kursemes, pehz labuma, 110 māhrz. smagi, 76—80 sap. pudā, eti, 100 māhrz. smagi, 78 sap. pudā, a ujas, neschahwetas, 14 sap. pudā, linfekšas, parasiās, 190 sap. pudā. Linu var teem teel dahrāi kamaksats. Malsaja:

Bims-Stoni	59—60	rbl. birlawā.
Semifree	58—54	

~~Shaffer~~ 35—36 " "
 Bibb & Strong 47—48 " "

No. 987.

No Deenwidus Afrikas kara-lauka. Jaunakas ſinas no kara-lauka, neſtatoeſ ſi to, fa ſtaitli par daschadu ſaudejumu eelumu leekas buht ſagroſiti no Anglu puſes, tomehr peerahda ſwatiſigu pahrgröſibü kara-gaita. Ramehr kara fahlumä, gandrihs ahdu weſelu gabu, Buhri meda tikai atgainaſchänds faru, tie mehr tagad tee uſahluschi uſb ru kuma faru. Notikuschiſ ſaujas generalu Botas, Deweta, Delareja un t. t. waibä, vee Sulu ſemes robeschäm un Transwales walards, gaifchi rahha, fa Buhri ſahluschi duhſchigi uſbrukt. Angfeem. Par agahjuſchä numurä ſinotäm ſaujäm, vee Proſpektia un Italas

